

LAATUJÄRJESTELMÄ KIERRÄTYSLANNOITEVALMISTEILLE

Maataloudessa ja viherrakentamisessa käytetään lisääntyvässä määrin kierrätyslannoitevalmisteita, jotka on tuotettu biokaasutuksen, kompostoinnin tai muun vastaavan menetelmän avulla. Lisääntynyt kysyntä on seurausta paitsi kasvavasta ympäristötietoisuudesta myös pyrkimyksestä löytää entistä kustannus-
tehokkaampia ratkaisuja kasvien ravitsemukseen. Lannoitevalmisteita tuotetaan kierrätysraaka-aineista, joita ovat mm. erilliskerätty biojäte, elintarviketeollisuuden sivuvirrat, lannat, erilaiset biomassat, tuhkat, metsätalouden tuottamat raaka-aineet sekä jätevedenpuhdistamoiden yhdyskuntaliete.

Kierrätysmateriaaleista valmistetut lannoitevalmisteet mahdollistavat fosforin ja typen sekä muiden ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrätyksen. Kierrätysravinteet soveltuvat käyttöön kasvintuotannossa, mikä parantaa kestävästä ravinteiden käyttöä. Kierrätyslannoitevalmisteilla lisätään maan biologista aktiivisuutta ja humuspitoisuutta, parannetaan maan vedenpidätyskykyä ja koko ajan tärkeämmäksi nousevaa hiilensidontakykyä sekä vähennetään eroosioherkkyyttä. Kierrätyslannoitevalmisteita käytetään maatalouden ohella myös viherrakentamisessa.

Tällä hetkellä Suomessa ei vielä ole yhtenäistä laatujärjestelmää kierrätysmateriaaleista tuotetuille lannoitevalmisteille, minkä seikan on koettu vaikeuttavan tuotteiden laadun osoittamista ja markkinointia. Selvitysten mukaan esimerkiksi Saksassa, Ruotsissa ja Belgiassa laatujärjestelmät ja niihin liittyvät yhteistyörakenteet ovat onnistuneet parantamaan kierrätyslannoitevalmisteiden laatua ja mainetta, ja siten lisäämään ravinteiden kierrätystä. Laatujärjestelmän etuna on se, että uusimpaan tutkimustietoon pystytään joustavasti reagoimaan asettamalla tarvittaessa uusia laatukriteereitä. Etuja ovat myös lisääntynyt sidosryhmäyhteistyö, tiedonvaihto ja toiminnan läpinäkyvyys.

Kierrätysalalla toimivat edunvalvontajärjestöt Biolaitosyhdistys ry, Suomen Vesilaitosyhdistys ry ja Suomen Biokaasuyhdistys ry tekevät tavoitteellista yhteistyötä ravinnekierrätyksen edistämiseksi. Keskeisimmäksi tavoitteeksi on nostettu kansallisen laatujärjestelmän laatiminen kierrätyslannoitevalmisteille. Työ toteutetaan v. 2018 alkaneella hankkeella ”Lara laaturavinnehanke – laatujärjestelmä kierrätyslannoitevalmisteille”, jolle Ympäristöministeriö myönsi Hallituksen kärkihankerahoituksen.

Lara laaturavinnehanke on tähän mennessä tuottanut tarvittavan Laatuksikirjan. Kesän sekä syksyn 2019 kuluessa edetään pilotointiin, eli järjestelmä testataan ensimmäisillä laatu-merkkeillä tavoittelevilla tuotteilla ja yrityksillä. Tavoitteena on, että ensimmäiset laatusertifioidut tuotteet ovat markkinoilla v. 2020 alussa. Sidosryhmäyhteistyö hankkeen aikana varmistetaan laaja-alaisella ohjausryhmällä, jossa on mukana laatujärjestelmän käyttäjiä sekä keskeisten sidosryhmien edustajia. Muut sidosryhmät otetaan mukaan kutsumalla heidät mukaan hankkeen toimenpiteissä järjestettäviin työpajoihin.

Viimeistely laatujärjestelmä on otettavissa käyttöön kaikissa kierrätyslannoitevalmisteita tuottavissa yrityksissä tai muissa toimijoissa. Potentiaali on Suomessa tällä hetkellä n. 300 toimijaa, johon sisältyvät toiminnassa tai rakenteilla olevat biokaasu- ja kompostointilaitokset sekä muut vastaavat käsittelylaitokset. Järjestelmä on laajennettavissa muihinkin kuin pilotointivaiheen tuoteryhmiin.

Kaikki laatujärjestelmää kehittävä Lara-hankkeen aineistot ja muu tieto on koottu kotisivulle www.laatulannoite.fi

Laatujärjestelmä-hankkeen taustayhdistys muuttuu kesään 2019 mennessä, sillä Biolaitosyhdistys ja Suomen Biokaasuyhdistys ovat päättäneet yhdistää toimintansa ja perustaneet uuden edunvalvontaorganisaation, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:n, joka jatkaa työtä ja myös hanketta yhteistyössä Vesilaitosyhdistyksen kanssa pyrkien entistäkin parempaan kierrätysalan yritysten ja yhteisöjen palveluun.

Juha Pirkkamaa

Lara-hankkeen projektipäällikkö, puh. 040 580 3692, jpirkkamaa@gmail.com